

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ludvíka Davida, soudkyně zpravodajky Kateřiny Šimáčkové a soudce Vojtěcha Šimíčka ve věci ústavní stížnosti společnosti **AC DODÁVKY, s.r.o.**, se sídlem Chemická 951, Praha 4, zastoupené Mgr. Pavlem Kopou, advokátem, se sídlem Hlinky 57/142a, Brno, proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. září 2017 č. j. 8 As 255/2016-36, rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. září 2016 č. j. 10 A 183/2014-45 a rozhodnutí České obchodní inspekce, ústředního inspektorátu, ze dne 19. září 2014 č. j. 92508/14/0100, za účasti Nejvyššího správního soudu, Městského soudu v Praze a České obchodní inspekce jako účastníků řízení, takto:

- I. Rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 27. září 2017 č. j. 8 As 255/2016-36 bylo porušeno základní právo stěžovatelky na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.**
- II. Toto rozhodnutí se proto ruší.**
- III. Ve zbytku se ústavní stížnost odmítá.**

Odůvodnění:

I. Předchozí průběh řízení

1. Stěžovatelka podniká v oblasti prodeje ojetých automobilů. Česká obchodní inspekce (dále také „ČOI“) rozhodnutím ze dne 28. 7. 2014 č. j. 10/1561/13/34 uložila stěžovatelce pokutu ve výši 250 000 Kč pro porušení informační povinnosti dle § 9 odst. 1 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění účinném v době spáchání správního deliktu (dále jen „zákon o ochraně spotřebitele“). Správního deliktu se dle ČOI stěžovatelka dopustila tím, že při kontrole provedené dne 27. 8. 2013 u nabízeného vozidla deklarovala počet najetých kilometrů ve výši (261 000 km), která neodpovídala skutečnému stavu vozidla (418 790 km), jak bylo následně prokázáno znaleckým posudkem.

2. Proti tomuto rozhodnutí podala stěžovatelka odvolání k Ústřednímu inspektorátu ČOI, který je svým rozhodnutím ze dne 19. 9. 2014 č. j. 92508/14/0100 zamítl. Ústřední inspektorát ČOI ve svém rozhodnutí uvedl, že správní orgán prvního stupně učinil ve věci potřebná skutková zjištění, nepochybil při právním hodnocení věci a předchozí řízení rovněž netrpí žádnou procesní vadou, která by měla dopad na jeho zákonnost a správnost.

3. Stěžovatelka následně podala správní žalobu k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který ji rozsudkem ze dne 30. 9. 2016 č. j. 10 A 183/2014-45 zamítl. Městský soud ve svém rozhodnutí mimo jiné uvedl, že prodávající je povinen ověřit stav vykazovaný na tachometru, a pokud by prodávající takovou možnost neměl, pak je povinen danou informaci sdělit spotřebiteli na počátku současně s uvedením údaje o stavu vykazovaném na tachometru. K výši uložené pokuty městský soud uvedl, že ji považuje za přiměřenou okolnostem a rovněž za náležitě zdůvodněnou správními orgány.

4. Proti tomuto rozhodnutí podala stěžovatelka kasační stížnost. Nejvyšší správní soud k námitkám stěžovatelky uvedl, že městský soud správně na věc aplikoval zákon o ochraně spotřebitele; rovněž se ztotožnil s právními závěry městského soudu ohledně výše uložené pokuty. Rozhodnutí městského soudu je dle Nejvyššího správního soudu zároveň srozumitelné a přezkoumatelné. K rozsahu informační povinnosti Nejvyšší správní soud odkázal na ustanovení § 9 odst. 1 a 2 zákona o ochraně spotřebitele a uzavřel, že odpovědnost prodejce je v zákoně pojímána značně široce; z tohoto důvodu prodejce odpovídá za neposkytnutí potřebných informací i tehdy, pokud je nemá k dispozici. K námitce stěžovatelky, že z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 70/2015-56 plynou jiné právní závěry, Nejvyšší správní soud uvedl, že si je tohoto rozhodnutí vědom a že nyní projednávaná věc se skutkově liší, což je důvodem pro částečně jiné právní hodnocení. Stěžovatelkou tvrzená nepředvídatelnost udělení sankce tedy vychází pouze z její neznalosti práva; ta ji však neomlouvá. Nejvyšší správní soud z těchto důvodů kasační stížnost napadeným rozsudkem zamítl.

5. Uvedená rozhodnutí Úředního inspektorátu ČOI, městského soudu a Nejvyššího správního soudu napadla stěžovatelka ústavní stížností, ve které tvrdí, že správní orgány a správní soudy zasáhly do jejích práv garantovaných čl. 11, čl. 36 odst. 1 a čl. 39 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), čl. 6 v jeho trestní větvi, čl. 6 odst. 1 a čl. 7 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě.

6. Stěžovatelka předně tvrdí, že pokud městský soud ve věci aplikoval zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, tak se jednalo o neúčinný právní předpis, jelikož ke spáchání údajného správního deliktu došlo ještě před účinností daného zákona. Dále stěžovatelka namítá, že zákon o ochraně spotřebitele vůbec neměl být v dané věci aplikován, neboť stěžovatelka za celou dobu svého podnikání vstupuje do obchodních vztahů pouze s podnikateli. Z tohoto podle stěžovatelky také plyne, že nemohla naplnit skutkovou podstatu správního deliktu nesplnění informační povinnosti vůči spotřebiteli, jelikož ve svém podnikání obvykle jedná pouze s podnikateli, a proto nemohla vědět, že kupující by v tomto případě mohl být považován za spotřebitele. V konkrétní situaci navíc jednala s kontrolorem ČOI, který nemůže být spotřebitelem ve smyslu § 2 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, jelikož není fyzickou osobou, která nejedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání. Stěžovatelka má za to, že správní soudy „dopsaly“ do skutkové podstaty předmětného správního deliktu povinnosti, jež neplynou ze zákona, a jejich nesplnění poté nepřiměřeně sankcionovaly. Stěžovatelka neměla možnost předem volit mezi jednáním v souladu se zákonem a jednáním v rozporu se zákonem, za něž jí hrozí sankce. V této

souvislosti poukazuje i na to, že se Nejvyšší správní soud dostatečně nevypořádal se svým rozsudkem ze dne 22. 10. 2015 č. j. 8 As 70/2015-56 v obdobné věci, od něhož se pokoušel odchýlit, aniž by rozvedl, v čem se nyní projednávaná věc liší od věci předchozí. Kromě toho stěžovatelka namítá, že uložená pokuta představuje nepřiměřené zásahy do jejích majetkových práv a že Nejvyšší správní soud porušil její právo na řádné odůvodnění soudního rozhodnutí, protože se v argumentaci zcela mýjel s kasačními námitkami.

II. Řízení před Ústavním soudem

7. Ústavní soud se předně seznámil s napadenými rozhodnutími, jakož i s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2015 č. j. 8 As 70/2015-56, na který stěžovatelka opakovaně odkazovala.

8. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 70/2015-56 Ústavní soud zjistil, že se v dané věci jednalo o koupi ojetého vozidla v autobazaru. Kupující po koupi vozidla našel v návodu k autorádiu vloženou servisní knížku, z níž zjistil, že prodejcem deklarovaný stav najetých kilometrů neodpovídal skutečnosti. Podal proto stížnost k ČOI, jež uložila prodejci pokutu za porušení povinnosti řádně informovat spotřebitele o stavu najetých kilometrů prodávajícího vozidla. Krajský soud pokutu potvrdil, Nejvyšší správní soud však rozhodnutí krajského soudu i správního orgánu zrušil, neboť se neztotožnil s takto širokým výkladem informační povinnosti podle zákona o ochraně spotřebitele. V odůvodnění uvedl, že na prodávajícího lze klást pouze požadavky, které jsou rozumné a přiměřené okolnostem, a že by bylo nepřiměřené požadovat po stěžovateli důkladné prohledání ojetého vozu za účelem možného nalezení skryté servisní knížky. Dále uvedl, že prodávajícímu nelze klást za vinu, že kupujícímu nesdělil údaje obsažené v servisní knížce, o jejíž existenci nevěděl. Závěrem dodal, že pokud měly správní orgány podezření, že stěžovatel upravil stav tachometru nebo věděl, že tento stav neodpovídá skutečnosti, měly doplnit dokazování; například se mohly pokusit zjistit, zda předchozí vlastník sdělil prodávajícímu počet najetých kilometrů v kupní smlouvě či jinak.

9. Napadený rozsudek Nejvyššího správního soudu (č. j. 8 As 255/2016-36) se rovněž týká koupě ojetého vozidla v autobazaru. V této věci byla prodejcem stěžovatelka, za kupujícího se v souladu se zákonem o ochraně spotřebitele vydával kontrolor ČOI. Stěžovatelka uvedla na tabulce u prodávajícího vozu údaj 261 000 km jako stav tachometru; tento údaj jako počet najetých kilometrů potvrdila i ústně. Ten nicméně neodpovídal skutečnému stavu, jak bylo prokázáno znaleckým posudkem. Stěžovatelce byla proto uložena pokuta, kterou potvrdily i správní soudy. Městský soud uvedl, že prodávající je povinen ověřit stav vykazovaný na tachometru, a pokud by takovou možnost neměl, pak musí danou informaci sdělit spotřebiteli. Nejvyšší správní soud souhlasil se širokým pojetím informační povinnosti a uvedl, že prodejce odpovídá za neposkytnutí potřebných informací i tehdy, pokud je nemá k dispozici. Proti rozhodnutím ČOI a správních soudů podala stěžovatelka tuto ústavní stížnost.

10. Ústavní soud si následně vyžádal spis vedený u městského soudu pod sp. zn. 10 A 183/2014 a spis vedený u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 8 As 255/2016 a vyzval účastníky řízení, aby se vyjádřili k ústavní stížnosti. ČOI jako účastník řízení této možnosti nevyužila.

11. Městský soud ve svém vyjádření ze dne 5. 1. 2018 plně odkázal na odůvodnění napadeného rozsudku. Zopakoval, že stěžovatelka předem nijak nevyloučila, aby u ní nakupovali i spotřebitelé, a že v konkrétním případě nezjišťovala, zda osoby, které vstoupily do její provozovny a projevíly zájem o nabízené vozidlo, jsou spotřebitelé či podnikatelé. V tomto kontextu městský soud zdůraznil, že správní delikt podle ustanovení § 24 odst. 7 písm. c) zákona o ochraně spotřebitele je deliktem ohrožovacím; pro jeho spáchání tedy stačí pouhá možnost, že zájemci o vůz byli v postavení spotřebitele. Ve vztahu k námitce stěžovatelky, že byl na danou otázku aplikován neúčinný zákon, městský soud pochybení přiznal; zároveň však uvedl, že nemělo vliv na přezkoumatelnost rozhodnutí ani na jeho zákonnost, jelikož stěžovatelka byla podnikatelem i podle ustanovení § 2 odst. 2 písm. a) zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění účinném v době spáchání deliktu.

12. Městský soud dále uvedl, že při plnění informační povinnosti je podnikatel povinen vyvíjet náležitou profesionální péči, což je úroveň zvláštních dovedností a péče, kterou lze od obchodníka ve vztahu ke spotřebiteli rozumně očekávat, a která odpovídá poctivým obchodním praktikám nebo obecným zásadám poctivosti v dané oblasti činnosti. Vyhledávání dodatečných informací za účelem zjištění skutečného stavu ujetých kilometrů přitom podle městského soudu patří k poctivým obchodním praktikám a obecným zásadám poctivosti v oblasti prodeje ojetých automobilů. I v konkrétním případě stěžovatelky považoval městský soud tento požadavek za přiměřený; zároveň však dodal, že pokud stěžovatelka neměla možnost skutečný stav ujetých kilometrů zjistit, byla povinna tuto informaci spotřebiteli sdělit na počátku, současně s uvedením údaje o stavu vykazovaném na tachometru. V závěru svého vyjádření městský soud uvedl, že vyšší uložené pokuty považuje za přiměřenou okolnostem a za náležitě zdůvodněnou, a navrhl, aby Ústavní soud stížnost zamítl jako nedůvodnou.

13. Nejvyšší správní soud ve svém vyjádření ze dne 2. 1. 2018 rekapituloval výtky stěžovatelky obsažené v ústavní stížnosti a konstatoval, že všechny tyto výtky již byly vyvráceny v napadeném rozsudku; ve vyjádření přitom odkázal ve vztahu k jednotlivým výtkám stěžovatelky na konkrétní body odůvodnění. Podle Nejvyššího správního soudu není pro aplikovatelnost zákona o ochraně spotřebitele nutné, aby bylo zboží nabízeno konkrétnímu spotřebiteli; stačí, pokud nabídka míří na spotřebitele jako skupinu. Tento výklad přitom nevede k tomu, že by se zákon o ochraně spotřebitele použil na „jakékoliv“ smlouvy uzavřené v provozovně. Pochybení městského soudu ve věci aplikovatelného právního předpisu (k postavení podnikatele) nemělo ani podle Nejvyššího správního soudu vliv na správnost ani na zákonnost rozhodnutí; o postavení stěžovatelky jakožto podnikatele totiž nebylo v řízení pochyb. Zrušení rozhodnutí městského soudu pro tuto nepodstatnou vadu by proto bylo podle Nejvyššího správního soudu neúčelné, formalistické a zbytečně by prodlužovalo řízení.

14. K vymezení skutkové podstaty správního deliktu, za který byla stěžovatelka sankcionována, Nejvyšší správní soud uvedl, že neprovedl překotnou změnu při aplikaci trestních norem. Stěžovatelka měla možnost vědět, že její jednání bude potrestáno, jelikož tento závěr plyne přímo ze zákona o ochraně spotřebitele, do něhož správní orgány ani soudy „nedopsaly“ žádnou další povinnost. K argumentu stěžovatelky, že o rozporu mezi stavem tachometru a počtem skutečně najetých kilometrů nevěděla, ani vědět nemusela, Nejvyšší správní soud uvedl, že stěžovatelka byla potrestána za porušení informační povinnosti, nikoliv povinnosti zjistit případný rozpor mezi stavem tachometru a počtem skutečně najetých kilometrů. Počet ujetých kilometrů je jednou z hlavních vlastností prodáváného ojetého automobilu, a proto je informací, na niž se vztahuje informační povinnost dle § 9 zákona o ochraně spotřebitele. V napadeném rozhodnutí se neříká, že všichni prodejci ojetých automobilů musí u všech vozů provádět znalecké posudky; musí pouze zachovat odbornou péči a buď kilometrový proběh zjistit, nebo zájemce výslovně upozornit, že ho nejsou schopni zjistit. Podle Nejvyššího správního soudu se tak nejedná o nejpřísnější možný výklad; tím by byla bezpodmínečná povinnost vždy informovat o počtu skutečně najetých kilometrů ojetého vozu. Rozhodnutí naopak podle názoru Nejvyššího správního soudu našlo rovnováhu mezi zájmy spotřebitelů a prodejců ojetých automobilů. K rozporu mezi skutkově obdobnou věcí sp. zn. 8 As 70/2015 a předmětnou věcí Nejvyšší správní soud uvedl, že případy odlišil v bodě 39 napadeného rozhodnutí a že právní názor vyslovený v předcházející věci následoval. Nejvyšší správní soud nadále trvá na tom, že požadavky kladené na prodávajícího mají být rozumné a přiměřené, v napadeném rozsudku tyto požadavky pouze specifikoval. Ve vztahu k výši pokuty zopakoval, že se tímto již zabýval městský i Nejvyšší správní soud a ani jeden z nich neshledal, že by pokuta mohla mít likvidační charakter. Závěrem proto Nejvyšší správní soud navrhl, aby byla ústavní stížnost odmítnuta, případně zamítnuta.

15. Ve své replice stěžovatelka zdůraznila především nekonzistentnost napadených rozhodnutí, z něhož plyne i nepředvídatelnost požadavků plynoucích z právní úpravy. Obecné soudy podle stěžovatelky nejdříve v obecné rovině argumentace uvedly, že prodejci ojetých automobilů nejsou povinni zjišťovat skutečný počet ujetých kilometrů, následně však stanovily povinnost prodejce porovnat stav vozidla podle zjevného opotřebení s počtem ujetých kilometrů uvedených na tachometru a také prověřit dokumentaci vztahující se k vozidlu; v případě nesrovnalostí je přitom prodejce povinen dát skutečný stav odborně zjistit, nebo pokud je to nad rámec jeho možností, o této skutečnosti spotřebitele informovat. Podle stěžovatelky si napadená rozhodnutí vnitřně protirečí; je totiž proti pravidlům výrokové logiky, aby bylo nejdříve obecně řečeno, že žádná povinnost neexistuje, a následně ve zvláštním tvrzení dovozeno, že tu přeci jen nějaká je. Závěrem stěžovatelka poukázala na disentanční stanovisko k nálezu sp. zn. Pl. ÚS 26/16 ze dne 12. 12. 2017 (8/2016 Sb.) a k povinnosti státu „dobře vážit zavedení každé nové povinnosti, která podnikatelům ztěžuje jejich činnost.“ Z těchto důvodů stěžovatelka navrhuje, aby Ústavní soud napadená rozhodnutí zrušil a vrátil věc ČOI k dalšímu řízení.

III. Hodnocení Ústavního soudu

16. Ústavní soud posoudil splnění podmínek řízení a dospěl k závěru, že ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 *a contrario* zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „zákon o Ústavním soudu“), byla podána včas (§ 72 odst. 3 zákona o Ústavním soudu) a splňuje ostatní náležitosti vyžadované zákonem [§ 30 odst. 1, § 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu].

17. Po zvážení argumentace obsažené v ústavní stížnosti a ve vyjádřeních účastníků řízení, jakož i obsahu napadených rozhodnutí, dospěl Ústavní soud k závěru, že ústavní stížnost je zčásti důvodná a zčásti nepřípustná.

18. V řízení o ústavních stížnostech Ústavní soud jako soudní orgán ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy) přezkoumává rozhodnutí či postup orgánů veřejné moci jen z toho hlediska, zda jimi nedošlo k porušení ústavně zaručených základních práv a svobod. Sám však není součástí soustavy soudů (čl. 91 odst. 1 Ústavy), a tudíž není ani povolán k instančnímu přezkumu jejich rozhodnutí a v jeho rámci k jejich přehodnocování z hledisek tzv. podústavního práva či jiných nesprávností. Ústavní soud rovněž připomíná, že právo na spravedlivý proces není možno vykládat tak, že by garantovalo úspěch v řízení či zaručovalo právo na rozhodnutí odpovídající představám stěžovatelů. Pouhý nesouhlas se závěry obecných soudů při aplikaci podústavního práva nezakládá důvodnost ústavní stížnosti.

19. Ve vztahu k námitkám stěžovatelky týkajícím se definice spotřebitele, definice podnikatele či působnosti zákona o ochraně spotřebitele Ústavní soud konstatuje, že správní orgány a obecné soudy se s argumentací stěžovatelky náležitě vypořádaly a své právní závěry dostatečně odůvodnily. Ústavní soud tedy nemá důvod tyto závěry věcně přehodnocovat. Odůvodnění napadených rozhodnutí v těchto aspektech odpovídá obecně akceptovatelným metodám výkladu práva a nelze mu vytknout svévoli ani jakýkoli jiný kvalifikovaný exces, s nímž by bylo možné spojovat porušení základního práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny.

20. Ve vztahu k námitce stěžovatelky týkající se vnitřní nekonzistentnosti a nedostatečného odůvodnění napadeného rozsudku Nejvyššího správního soudu však Ústavní soud konstatuje, že tato námitka je důvodná. Odůvodnění napadeného rozsudku Nejvyššího správního soudu totiž v tomto ohledu nesplňuje požadavky, které plynou z ústavně garantovaného práva na spravedlivý proces.

21. Součástí ústavních záruk spravedlivého procesu, vyplývajících zejména z čl. 36 odst. 1 Listiny, je požadavek náležitého odůvodnění soudních rozhodnutí [srov. náleží sp. zn. III. ÚS 84/94 ze dne 20. 6. 1995 (N 34/3 SbNU 257) nebo náleží sp. zn. Pl. ÚS 1/03 ze dne 11. 2. 2004 (N 15/32 SbNU 131; 153/2004 Sb.)]. Smyslem odůvodnění je především seznámení účastníků řízení s úvahami, na nichž soud založil své rozhodnutí. Jeho nezbytný rozsah se přitom odvíjí od předmětu řízení a povahy rozhodnutí, jakož i od návrhů a argumentů uplatněných účastníky řízení, s kterými se soudy musí adekvátně vypořádat [srov. usnesení sp. zn. IV. ÚS 360/99 ze dne 25. 10. 1999 (U 68/16 SbNU 363); náleží sp. zn. III. ÚS 961/09 ze dne 22. 9. 2009 (N 207/54

SbNU 565)]. Odůvodnění rozhodnutí musí účastníkům řízení umožňovat seznatelnost těch úvah soudu, jež byly relevantní pro výsledek řízení, a tím přezkoumatelnost soudního rozhodnutí z hlediska zákonnosti i věcné správnosti. Pro přesvědčivost soudního rozhodnutí je klíčové, aby soudy reagovaly na substantivní argumenty a námítky stěžovatelů a aby vysvětlily, proč je nepřijaly.

22. Stěžovatelka ve své kasační stížnosti odkazovala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2015 č. j. 8 As 70/2015-56, jenž podle jejího názoru vycházel z obdobného skutkového stavu jako nyní projednávaný případ, a namítala, že se Nejvyšší správní soud s tímto svým předchozím rozsudkem dostatečně nevypořádal, resp. že se od něj pokoušel odchýlit, aniž by rozvedl, v čem se tyto dvě věci liší.

23. Nejvyšší správní soud v bodě 39 napadeného rozsudku uvedl, že si je tohoto svého rozhodnutí vědom a že nyní projednávaná věc *„se však skutkově liší, na což navazuje částečně jiné právní hodnocení; ačkoliv důsledkem obou bylo udělení sankce, jedná se o dva odlišné skutky. V rozsudku čj. 8 As 70/2015-56 zdejší soud uvedl, že lze na prodávajícího klást pouze požadavky, které jsou rozumné a přiměřené okolnostem. Nyní soud vykládá a zpřesňuje, jaké požadavky to pro prodejce ojetých automobilů jsou.“* Rovněž v následném vyjádření k ústavní stížnosti Nejvyšší správní soud uvedl, že *„věci odlišil v bodě 39“* napadeného rozsudku a že *„právní názor vyslovený v předcházejícím rozhodnutí navíc následoval.“*

24. Ústavní soud nemůže souhlasit s názorem Nejvyššího správního soudu, že bod 39 napadeného rozsudku obsahuje odlišení předmětných dvou věcí; Nejvyšší správní soud se totiž srovnáním skutkových okolností těchto dvou věcí vůbec nezabýval, pouze stroze konstatoval, že jsou skutkově odlišné. Samotné skutkové odlišení (tzv. *„distinguishing“*, skutková distinkce) těchto dvou věcí však v odůvodnění napadeného rozsudku zcela chybí.

25. Ústavní soud ve své judikatuře opakovaně připomíná, že ke znakům právního státu neoddělitelně patří princip právní jistoty a z něj plynoucí princip ochrany důvěry v právo, který v sobě zahrnuje především efektivní ochranu práv všech právních subjektů ve stejných případech shodným způsobem a předvídatelnost postupu státu a jeho orgánů [srov. nález sp. zn. I. ÚS 2637/17 ze dne 23. 1. 2018 či nález sp. zn. III. ÚS 252/04 ze dne 25. 1. 2005 (N 16/36 SbNU 173)]. Z toho plyne i požadavek shodného výkladu zákona ve srovnatelných případech, v čemž se projevuje – kromě právní jistoty – i ústavní princip rovnosti (čl. 1 a čl. 37 odst. 3 Listiny; čl. 96 odst. 1 Ústavy). Rovnost a předvídatelnost přitom Ústavní soud nevnímá absolutně, neboť i dvě rozdílná řešení (v rovině tzv. podústavního práva) v téže věci mohou být ústavně konformní. Je však nutné, aby obě tato řešení byla řádně, racionálně a ústavně konformně odůvodněna (srov. nález sp. zn. III. ÚS 1441/17 ze dne 19. 12. 2017, bod 32, či nález sp. zn. II. ÚS 1189/15 ze dne 13. 12. 2016, bod 18).

26. V nyní posuzovaném případě se Nejvyšší správní soud dostatečně nevypořádal se svým existujícím rozhodnutím v obdobné věci, čímž napadené rozhodnutí zatížil protiústavností. Nejvyšší správní soud sice v napadeném rozhodnutí argumentoval skutkovou odlišností obou případů; této argumentaci však nelze přisvědčit, neboť právě skutková podstata obou případů byla shodná a odlišné byly jen jejich bližší konkrétní

okolnosti. V obou případech se v základu jednalo o výklad informační povinnosti prodávajícího vůči kupujícímu v režimu spotřebitelského práva; obsah této povinnosti se však podle rozhodnutí Nejvyššího správního soudu v obou případech lišil. Pokud byl Nejvyšší správní soud přesvědčen o skutkové odlišnosti těchto dvou případů, bylo jeho povinností tuto skutkovou odlišnost srozumitelně popsat a důkladně odůvodnit, a to zejména pokud tento soud sám v napadeném rozsudku uvádí, že na skutkové odlišnosti dvou posuzovaných případů „*navazuje částečně jiné právní hodnocení*“ (bod 39).

27. Ačkoli tedy Nejvyšší správní soud označil předmětné dva případy za skutkově odlišné, což by bylo důvodem pro ono „*částečně jiné právní hodnocení*“, tuto odlišnost nijak nezodůvodnil a následně přistoupil k posouzení stejné právní otázky, tedy rozsahu informační povinnosti podle zákona o ochraně spotřebitele. Ze zbytku odůvodnění napadeného rozsudku přitom není zcela zřejmé, zda Nejvyšší správní soud svůj dřívější právní názor následoval, resp. zpřesňoval, jak sám uvádí v odůvodnění napadeného rozhodnutí, nebo zda přistoupil k jeho přehodnocení, jak tvrdí stěžovatelka. Ve vztahu ke zjišťování stavu tachometru u ojetého vozidla totiž soud v obou případech judikoval, že na prodávajícího lze klást pouze přiměřené nároky; jednou to však znamenalo, že prodávající měl povinnost informovat spotřebitele jen o tom, co mu bylo známo, zatímco podruhé již prodávající odpovídal i za neposkytnutí informací, které neměl k dispozici.

28. Zdánlivě stejné pravidlo, tedy že na prodejce ojetých automobilů lze klást pouze požadavky, které jsou rozumné a přiměřené okolnostem, má tedy v konkrétních případech zcela odlišný obsah. Z pohledu adresáta právní normy (resp. její interpretace vrcholným soudem) je tato situace matoucí a nežádoucí. Právo má být pro své adresáty především srozumitelné a předvídatelné. Požadavek předvídatelnosti práva je jedním ze základních atributů právního státu podle čl. 1 odst. 1 Ústavy. Vyplyvá z něj nutnost, aby měl adresát právní regulace možnost v rozumné míře předvídat zákonnost či nezákonnost svého jednání, a tedy možnost předvídat právní důsledky svých činů a přizpůsobit tomu své chování [srov. nález sp. zn. Pl. ÚS 34/15 ze dne 13. 6. 2017 (245/2017 Sb.), bod 41]. **Požadavek předvídatelnosti a vnitřní bezrozpornosti právního řádu se proto netýká pouze formulací právních norem, ale směřuje i na judikaturu vrcholných soudů. Judikatorní řešení má vést ve skutkově podobných situacích ke stejným výsledkům, a pokud tomu tak není, musí soudy velmi přesvědčivě vysvětlit, v čem jsou řešené situace skutkově odlišné.**

29. Ústavní soud v tomto kontextu podotýká, že z ustálené judikatury nevyplývá kategorická nemožnost změny výkladu a aplikace práva, ale spíše požadavek, aby taková změna byla s ohledem na konkrétní okolnosti předvídatelná, případně aby nepředvídatelná změna výkladu byla současně transparentně a náležitě odůvodněna. Změna rozhodovací soudní praxe, zvláště jde-li o praxi nejvyšší soudní instance povolované též k sjednocování judikatury nižších soudů, zůstává přitom s ohledem na principy právní jistoty, ochrany důvěry v právo a předvídatelnosti soudního rozhodování v zásadě nežádoucím jevem. Z tohoto důvodu také platná právní úprava předepisuje pro soudy nejvyšších instancí i pro Ústavní soud zvláštní a závazná pravidla přijímání rozhodnutí v situacích, kdy jimi má být jejich dosavadní judikatura překonána [srov. nález sp. zn. I. ÚS 2866/15 ze dne 14. 3. 2016 (N 41/80 SbNU 501), bod 18]. V oblasti správního soudnictví je takové pravidlo upraveno především v ustanovení

§ 17 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, podle něhož platí, že dospěl-li senát Nejvyššího správního soudu při svém rozhodování k právnímu názoru, který je odlišný od právního názoru již vyjádřeného v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, postoupí věc k rozhodnutí rozšířenému senátu a při postoupení svůj odlišný právní názor zdůvodní.

30. Odůvodnění napadeného rozsudku přesvědčivě neústí do závěru, že právní názor vyslovený v napadeném rozsudku Nejvyššího správního soudu je skutečně shodný s právním názorem vysloveným v dřívější věci. Ze srovnání těchto dvou rozhodnutí totiž není zřejmé, jak Nejvyšší správní soud interpretuje rozsah informační povinnosti vůči spotřebiteli v situaci „přetočeného“ tachometru ojetého vozidla.

31. Z dřívějšího rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (č. j. 8 As 70/2015-56) totiž vyplývá, že prodejce ojetých automobilů nemá povinnost sdělit kupujícímu údaje obsažené v servisní knížce, o jejíž existenci nevěděl. Takový výklad informační povinnosti podle § 9 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele označil Nejvyšší správní soud za nepřiměřeně široký, neboť na prodávajícího je třeba klást „*pouze požadavky, které jsou rozumné a přiměřené okolnostem*“ (bod 26 rozsudku č. j. 8 As 70/2015-56). Ve vztahu k situacím, kdy stav tachometru neodpovídá počtu skutečně ujetých kilometrů, Nejvyšší správní soud v dřívějším rozsudku uvedl pouze následující: „*Pokud správní orgány měly podezření, že stěžovatel upravitel stav tachometru nebo věděl, že tento stav neodpovídá skutečnosti, bylo na místě, aby doplnily dokazování*“ (bod 27 citovaného rozsudku). Z pohledu stěžovatelky, jakož i jiných adresátů práva ve srovnatelném postavení, lze tomuto dřívějšimu rozhodnutí skutečně rozumět tak, že prodejce ojetých automobilů má vůči kupujícímu informační povinnost pouze v rozsahu, v jakém je o stavu ujetých kilometrů sám informován; nemusí však skutečný stav zjišťovat, ani spotřebitele preventivně informovat o tom, že mu tento skutečný stav není znám.

32. V nyní napadeném rozsudku Nejvyšší správní soud s poukazem na § 9 odst. 2 zákona o ochraně spotřebitele konstatoval, že „*i pokud nemá prodejce k dispozici potřebné informace, přesto za jejich neposkytnutí odpovídá*“ (bod 34). Konkrétně ve vztahu ke zjišťování počtu skutečně ujetých kilometrů Nejvyšší správní soud uvedl, že se jedná o jednu z hlavních vlastností ojetých automobilů, a jelikož stěžovatelka v tomto oboru obchoduje, „*není nepřiměřené na ni klást požadavek ověřování tohoto údaje*“ (bod 38). V odůvodnění jsou pak uvedeny konkrétní způsoby, jak mohla stěžovatelka požadované údaje zjistit, a to například diagnostikou vozidla či vyhledáním údajů v dostupných on-line databázích (bod 40). Požadavek zjištění stavu počtu ujetých kilometrů považuje Nejvyšší správní soud za rozumný a přiměřený; pokud však prodejce nemůže ani při zachování veškeré odborné péče kilometrový proběh zjistit, musí na to zájemce výslovně upozornit (bod 42).

33. Na pozadí dvou citovaných rozsudků tedy Ústavní soud uzavírá, že v rozhodovací činnosti Nejvyššího správního soudu došlo k částečnému posunu v právním posouzení informační povinnosti plynoucí z § 9 zákona o ochraně spotřebitele. Pokud tento posun v právním posouzení vychází ze skutkových odlišností výše citovaných případů, měl Nejvyšší správní soud povinnost tyto skutkové odlišnosti řádně zdůvodnit v souladu s požadavky plynoucími z ústavně garantovaného práva na

náležitě odůvodnění soudních rozhodnutí (tzv. „*distinguishing*“, skutková distinkce). Pokud však posuzované právní otázky již byly řešeny v předcházející rozhodovací praxi Nejvyššího správního soudu, a to ve věcech v relevantních skutkových okolnostech obdobných (kromě dvou výše citovaných rozsudků srov. dále především rozsudek ze dne 19. 1. 2017 č. j. 9 As 93/2016-27 a rozsudek ze dne 25. 5. 2017 č. j. 7 As 99/2017-32), mohl tento soud postupovat jen dvěma způsoby: buď dříve vyslovené právní závěry respektovat i v projednávaném případě, anebo předložit odlišný právní názor rozšířenému senátu postupem podle ustanovení § 17 odst. 1 soudního řádu správního [srov. nález sp. zn. I. ÚS 2637/17 ze dne 23. 1. 2018, bod 72, či nález sp. zn. II. ÚS 2732/15 ze dne 12. 1. 2016 (N 6/80 SbNU 65), bod 33]. Pokud by totiž podstata obou výše citovaných případů byla skutkově shodná (což musí osmý senát Nejvyššího správního soudu opětovně posoudit a řádně zdůvodnit a případně zohlednit i další judikatorní vývoj – srov. např. rozsudek ze dne 29. 11. 2017 č. j. 6 As 117/2017-47, rozsudek ze dne 11. 1. 2018 č. j. 5 As 298/2016-52 či rozsudek ze dne 22. 2. 2018 č. j. 7 As 379/2017-26), vedlo by odchýlení od předchozí rozhodovací praxe rovněž k porušení práva stěžovatelky na zákonného soudce, garantovaného v čl. 38 odst. 1 Listiny.

34. Ústavní soud shrnuje, že Nejvyšší správní soud napadeným rozsudkem porušil stěžovatelčino právo na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny, neboť dostatečně neodůvodnil, v čem spatřuje skutkové odlišnosti mezi projednávanou věcí a svým dřívějším rozhodnutím č. j. 8 As 70/2015-56, na něž odkazovala stěžovatelka. **Ústavně garantovaný požadavek náležitého odůvodnění soudních rozhodnutí totiž v případě existence dřívější judikatury v obdobných věcech vyžaduje víc než jen strohé konstatování, že projednávaná věc se od předchozí judikatury skutkově liší. Pro naplnění požadavků spravedlivého procesu musí být srovnávané případy řádně skutkově odlišeny a toto odlišení náležitě odůvodněno. Neodůvodněným skutkovým odlišením obdobných věcí především nelze obcházet případnou povinnost předložit věc rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu v případě odklonu od existující judikatury.**

35. Ústavní soud pro úplnost dodává, že žádným způsobem nepředjímá výsledek posouzení předmětné právní otázky Nejvyšším správním soudem. Rolí Ústavního soudu je totiž ochrana ústavnosti, nikoli výklad či upřesňování standardů plynoucích z ustanovení podústavního práva. Není úkolem Ústavního soudu, aby v řízení o nyní podané ústavní stížnosti vstupoval do jurisdikce Nejvyššího správního soudu a vyjadřoval se k výkladu podústavního práva, jestliže tak před ním mohl a měl učinit senát (příp. rozšířený senát) Nejvyššího správního soudu [srov. nález sp. zn. I. ÚS 1783/10 ze dne 16. 11. 2010 (N 227/59 SbNU 309), bod 24]. Ústavní soud není primárně povolán k výkladu právních předpisů v oblasti veřejné správy, nýbrž k ochraně práv a svobod zaručených ústavním pořádkem. Naproti tomu právě Nejvyšší správní soud je tím orgánem, jemuž přísluší výklad podústavního práva v oblasti veřejné správy a sjednocování judikatury správních soudů. Při výkonu této pravomoci je Nejvyšší správní soud přirozeně povinen interpretovat a aplikovat jednotlivá ustanovení podústavního práva v první řadě vždy z pohledu účelu a smyslu ochrany ústavně garantovaných základních práv a svobod [srov. nález sp. zn. II. ÚS 369/01 ze dne 18. 12. 2002 (N 156/28 SbNU 401)].

36. Ústavní soud z výše uvedených důvodů ústavní stížnosti částečně vyhověl a napadený rozsudek Nejvyššího správního soudu zrušil v souladu s § 82 odst. 1 a 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu. Ve zbývající části Ústavní soud odmítl ústavní stížnost jako nepřipustnou podle ustanovení § 43 odst. 1 písm. e) ve spojení s § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu, neboť v návaznosti na zrušení rozsudku Nejvyššího správního soudu a s ohledem na doktrínu minimalizace zásahů do rozhodovací činnosti obecných soudů mu již dále nepřísluší přezkoumávat napadená rozhodnutí městského soudu a správního orgánu. Tento přezkum bude nyní v kompetenci Nejvyššího správního soudu, který bude muset – vázán nálezem Ústavního soudu – o kasační stížnosti znovu rozhodnout. Ústavní stížnost týkající se merita věci by tak v tomto případě byla prostředkem předčasným.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 15. srpna 2018

Ludvík David
předseda senátu